

VARIA

– VÉLEMÉNYEK –

**Az Európai Unió tagállamai közötti bűnügyi és  
büntetésvégrehajtás-jogi együttműködés új dimenziói\***

BÉKÉS ÁDÁM  
egyetemi tanársegéd

**I. Előzetes megfontolások**

Még talán új az érzés, és mint a felcseperedő kisgyermek, kíváncsian szemlélünk körül, mi is változott 2004. május 1. napja óta. Nem volt fájdalom vagy bizsergés, amely kézzelfoghatóvá tette volna azt az óriási változást, amely egyik pillanatról a másikra, mintegy egy szilveszteri gongútés lezajlott. Pedig felkészülni volt elég idő, ám úgy tűnik, különösen a büntetőjogászok esetében, mégsem ismerjük a valós hatásokat. Minden gondolatunkban ott gyökerezik az a meggyőződés, hogy a büntetőjog és büntetésvégrehajtási-jog tipikusan a nemzeti jog keretei által határolt, így az Európai Unió jogának nem lehet létjogosultsága.

Ennek a meggyőződésnek nem csupán a több száz éves múlt az alapja, hiszen maga az Európai Közösségeket alapító Római Szerződés is kizárja a közösségi jog kereteiből a büntetőjogot. Az unió jogában alkalmazott hárompilléres megoldásnak éppen a büntetőjog tekintetében van igazán jelentősége, tudniillik mint harmadikpilléres joganyag nem tartalmaz a tagállamok számára kötelező érvényű rendelkezéseket.<sup>1</sup> A tagállamok soha nem hatalmazták fel az Európai Uniót, hogy az állami büntetőhatalom egészét, vagy annak egyes funkcióit elláthassa, tehát a ‘ius puniendi’ a nemzeti jog keretei között maradt annak átruházása nélkül.

A büntetőjog és a büntetésvégrehajtási-jog tudománya, mint egymást kiegészítő bűnügyi tudományok három dimenzióban jelennek meg, mind a jogtudós, mind pedig a gyakorló jogász számára. Ez a három dimenzió átfogja a múltat, a jelent, és a

\* Készült a PPKE Büntetőjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszéke által szervezett nemzetközi tudományos konferencián elhangzott előadás alapján.

<sup>1</sup> A Római Szerződés 280. cikke alapján az ún. „első pillér” szabályai nem érinthetik a nemzeti büntetőjog alkalmazását, és nem lehetnek hatással az egyes tagországok igazságszolgáltatására. Ebből következően csak a harmadik pillér „adhat otthont” a bűnügyi szabályok számára. A Maastricht-i Szerződés óta beszélhetünk „harmadik pillérrel”, amely az Európai Unió tagállamai közötti belügyi és igazságügyi ún. „közös érdekű kérdéseket” foglalja össze 9 csoportban.

jövőt. A bűnügyi tudományoknak története van, amely örökséget, tapasztalatot nyújt a mai jogász számára. Egy olyan szerves fejlődés pályáját rajzolja meg, amely alapot ad és elvezet a jelen büntetőjogának dogmatikájához.

Számos tudósnál olvashatunk annak kifejtéséről, hogy a bűnügyi tudományok a „*lett*” világához tartoznak. Oka, hogy a bűnügyi tudományok hosszabb-rövidebb fáziskéséssel reagálnak a társadalom problémáira, kihívásaira. Annak érdekében, hogy ez a fáziskésés minél kisebb legyen, és az állami büntetőhatalom hatékonyabban tudjon fellépni a bűnelkövetőkkel szemben, alakult ki a büntetőpolitika, amely ennek a tudományos rendszernek a harmadik dimenziója. A büntetőpolitika összefoglaló név is lehet, mert alatta értjük az anyagi büntetőjog, az eljárásjog, és a büntetésvégrehajtási-jog jövőre vonatkozó válaszait. Amikor a közösségi jog és a nemzeti büntetőjog kapcsolatáról beszélek, lényegében ez utóbbi dimenzióban mozgok. Céлом tehát meggyőző erővel bemutatni azt a tényt, hogy a közösségi jog jelen van és beleavatkozik – indirekt módon – a nemzeti büntetőjogunkba a jelen világában is.

## II. Egy utópia valósága

Nagy Ferenc professzor úr egy nemrégiben megjelent könyv előszavában az alábbi sorokat írja: „Az európai bűnelkövető európai területen euro-bűncselekményt követ el, amely miatt európai rendőrség nyomoz, majd európai ügyészség vádat emel az európai büntetőbíró előtt, és az ott született elmarasztaló ítéletet európai büntetés-végrehajtás fogyanatosítja.”

Ez az utópisztikus kép némileg talán sokkoló. Jelentése ugyanis az, hogy az Európai Unió, annak tagállamaitól átveszi a nemzetállami büntetőhatalom minden részletét az elkövetés utáni eljárás megindításától a szankció végrehajtásáig, és egységes büntetőjogot alkotva alapítja meg a „szupranacionális” büntetőhatalmat. Ez a kép némileg orwell-i, de talán leginkább azért, mert ismeretlen. De a felvetésre a jogalkalmazó – első ijedtsége után – megnyugodva, egy sóhajtás után legyint, mondván, a fenti kép olyannyira utópisztikus, hogy megvalósulása a közeljövőben biztosan nem várható.

Ezt a véleményt nem tudom osztani, és nem is kívánok megkönnyebbülve felsóhajtani, mert a fent megrajzolt mozaikokból álló kép egyáltalán nem tartozik az utópia körébe. Európai bűnelkövetőt nem nehéz találni, csak a határokon átnyúló bűnözésre kell gondolni és kinyitni az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2003. évi CXXX. törvényt. Igaz ugyan, hogy ezeket a terhelteket egyelőre mint olasz, német, magyar vagy szlovák állampolgárként nevesítjük, ugyanakkor azzal a tuddattal, hogy mindnyájan az Európai Unió állampolgárai (lásd európai elfogatóparancs).

Folytatva, valóban megállapítható, hogy nincs még euro-bűncselekmény, de azért vessünk egy pillantást a Btk. 314. szakaszára.<sup>2</sup>

<sup>2</sup> 314. § (1) Aki az Európai Közösségek költségvetését károsítja azzal, hogy

a) az Európai Közösségek által vagy nevében kezelt pénzalapokból származó támogatásokkal,  
b) az Európai Közösségek által vagy nevében kezelt költségvetésbe történő befizetésekkel kapcsolatban valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, valótlan tartalmú, hamis vagy hamisított okiratot használ fel, avagy az előírt tájékoztatási kötelezettségének nem vagy megtévesztésre alkalmas módon hiányosan tesz eleget, büntetett követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

De gondolhatunk a későbbiekben kifejtett – Delmas-Marty professzor asszony által vezetett munkacsoport – büntetőtörvénykönyv-koncepciójára, amelyben találunk néhány modell-bűncselekményt.<sup>3</sup> Európai rendőrségi együttműködés létezik, hiszen a 90-es évek vége óta működik az Europol. Napjainkban még nincs európai ügyészség, de az Európai Bizottság 2001. december 11-én tette közzé a közel száz oldal terjedelmű, „a Közösség pénzügyi érdekeinek védelméről és az Európai Ügyészség megalapításáról”<sup>4</sup> szóló Zöld Könyvet.<sup>5</sup>

Intézményi szempontból európai büntetőbíróság nem létezik, de előadásom későbbi részében éppen azt szeretném bemutatni, hogy önmagában az Európai Bíróság képes a nemzeti büntetőjogokba, és büntetésvégrehajtás-jogi rendszerekbe beavatkozni. Arra a megállapításra pedig, hogy a büntetésvégrehajtási-jogot elkerüli az uniós dömping, a válasz megint csak nemleges. Nemzeti jogunkban is hatályban van az európai elfogatóparancs, illetve a mindennapok során alkalmaznunk kell azokat az ajánlásokat és előírásokat, amelyeket a közösségi jog alapján végrehajtási rendszerünk számára előírnak.

De mit jelent valójában az Európai Unió a bűnügyi tudományok számára? Létezik az Európai Uniónak büntetőjoga? Beszélhetünk Európai büntetőjogról?

Ezekre a kérdésekre nem tudunk egyértelmű és megnyugtató választ adni. Karsai Krisztina is külön fejezetet szentelt könyvében<sup>6</sup> az európai büntetőjogi integráció fogalmi tisztázásának. Ahányféle szerző és tanulmány, annyiféle fogalom meghatározással lehet találkozni, anélkül, hogy az adott szerző tisztázná az európai büntetőjogi integráció fogalomrendszeréhez való viszonyát.

Tekintettel arra, hogy az Európai Unió nincs felhatalmazva büntetőhatalommal, és kötelező érvényű normákat ebben a körben nem alkothat, európai büntetőjogról – anyagi-, és eljárásjogi értelemben – nem beszélhetünk. Az Európai Uniónak nyilvánvalóan van büntetőpolitikája, amellyel a tagállamok gondolkodását, látásmódját koordinálni kívánja. Ez a koordináció hol erősebb, hol gyengébb, de jelenléte érezhető és nem elhanyagolható. Persze azt is lehet mondani, hogyha az Európai Uniónak van büntetőpolitikája, és a büntetőpolitika a bűnügyi tudományok hármas dimenziójából a jövőt testesíti meg, akkor az Európai Uniónak van büntetőjoga. Ez a levezés bár tetszetős, de nyilvánvalóan helytelen, mert az Európai Unió büntetőjogának nincs dogmatikája, és nincs egységes büntetőtörvénykönyve.

### III. Jogegységesítés versus jogharmonizáció

Senki sem vitatja azt a tényt, hogy az Európai Unió költségvetése ellen elkövetett csalások (tagállamban, határokon átvitelő, vagy szervezett elkövetési formában) mind

<sup>3</sup> Vö. alább Corpus Juris.

<sup>4</sup> Green Paper - on the criminal-law protection of the financial interests of the Community and the establishment of the European Prosecutor

<sup>5</sup> A Zöld Könyv formailag az Európa Bizottság által kiadott vitaindító irat, amely a tervezett jogszabályi változások és ágazati reformok előzetes megvitatása érdekében kerül széles körben kiadásra az adott ágazat érdekeltjei között. A Bizottság későbbi javaslatai a beérkező vélemények feldolgozását követően elkészülő jelentések figyelembe vételével készül el.

<sup>6</sup> KARSAI KRISZTINA: *Az európai büntetőjogi integráció alapkérdései*. Budapest: KJK Kerszöv, 2004.

számukban, mind pedig elkövetési értékükben több éve átlépi a 'lélektani túréshatárt'. A 2000. költségvetési évre vonatkoztatott kár forint értékben meghaladta a 312 milliárd forintot. Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek (büntetőjogi) védelme tehát nem lehet kérdés, bármilyen politikai álláspontról legyen is szó. A megoldás keresése már egyértelműen csak a hogyanra koncentrál, nem pedig arra, hogy egyáltalán szükség van-e közösségi intézményi szinten a csalások ellen jogi – és nem csak politikai – lépéseket tenni. A felderített esetekhez viszonyított magas fokú látencia aggodalomra adhat okot. Ennek egyik oka, hogy közel 450 intézménytől érkeznek az információk, ám nincs egy összefoglaló szerv, amely képes lenne az adatokat egységesen kezelni.

Az Európai Bizottság 1988-ban alapította meg a csalások elleni egységét az UCLAF-ot, amely 1999. óta már kiterjedtebb jogosítványokkal OLAF néven működik tovább, és „kvázi” nyomozati jogosítványokkal a csalások elleni fellépés jelenlegi leghatékonyabb fóruma.

A Római Szerződés módosításai eljutottak az asszimilációs alapelv és az egységes fellépés kötelezettségének deklarálásáig (lásd később: görög kukorica-csalási ügy). Fordulópontot jelent a Tanács egy 1994. decemberi határozata, amely már lehetővé teszi a büntetőjogi fellépést. A tagállamok között 1995. július 26-án kötött Brüsszeli Szerződés már tartalmazott egy listát a lehetséges „elkövetési magatartásokról”, amely cselekmények sértik a pénzügyi érdekeket.

1995-ben megindult Mireille Delmas-Marty professzorasszony vezetésével egy egységes 'modell büntetőjogi kódex' kidolgozása Corpus Juris néven, amely inkább szakmai vita tárgya maradt eddig. A Corpus Juris első szövegtervezete 1996-ban jelent meg, míg a legutóbbi egységes szövegtervezet 2000-ben készült el, azzal az igénnyel, hogy négy év vizsgálatainak a tapasztalatát is beépítve álljon össze egy finomított koncepció. Annak érdekében, hogy a Corpus Juris elfogadható legyen egy közös büntetőjog alapjaként, tisztázni kellett a szükségesség, legitimitás és megvalósíthatóság kérdéseit.

A szükségesség szempontjából Delmas-Marty négy indokot nevez meg, így a titokvédelem harmonizált szabályozása, a horizontális (tagállamok közötti) és a vertikális (közösségi intézmények közötti) kooperáció hézagainak eltüntetése, valamint a bizonyítási eljárás (bizonyítékok gyűjtése, elfogadása, értékelése) optimális mértékű egységesítése. Gyakorlatilag az itt leírt négy kérdéskör az, amelyeken a hatékony nemzetközi büntetőjogi együttműködés eddig elbukott.

A kidolgozásban résztvevő büntetőjogászok felismerték, a tagállamokra nem lehet ráerőltetni a jogegységesítést oly módon, hogy komplett általános részi és/vagy különös részi törvénykönyvet nemzeti jogukba beépítsenek. (Ez nyilvánvalóan nem is lenne szükséges, hiszen vannak olyan bűncselekmények, amelyek egységesítése nem szükséges, és a nemzeti jog keretei között tökéletes válasz adható rájuk, pl. személy elleni bűncselekmények.) Törekvésük arra korlátozódott, hogy az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő cselekmények elleni fellépéshez leginkább szükséges anyagi-, eljárási-, és végrehajtásjogi intézményeket szabályozzák. Elismerve, hogy a Delmas-Marty vezette bizottság törekvése nem a nemzeti jogok közötti különbség eltörlése, eszközük mégis a jogegységesítés.

A jogegységesítés és a jogharmonizáció nem szinonim fogalmak. Jelentéstartalmuk nagymértékben eltérő, tudniillik a jogegységesítés a nemzeti jog rendelkezései-

től eltérő ‘harmadik megoldás’, míg a jogharmonizáció tekintettel van a nemzeti jogrendszerek szerves fejlődésére, és azokat közelíteni kívánja egymáshoz. Nem ismeretlen persze az a körülmény, hogy az egységesítés és harmonizáció képes beindítani egy olyan öngerjesztő folyamatot, amely az újabb problémákra válaszként az egységesítés és harmonizáció további eszközeit alkalmazza. Lényegében egyöntetű az a szakmai nézőpont, hogy a bünyügyi együttműködést és integrációt elsődlegesen a nemzeti szintű harmonizáció formájában kívánja megvalósítani, és nem tartja mindenáron szükségesnek szupranacionális szintre emelését. Még a jogegységesítés mintájaként emlegetett Corpus Juris koncepciója is arra épít, hogy nemzeti szinten kell elsődlegesen a jogközelítést végrehajtani. A jogharmonizációra példaként a Bel- és Igazságügyi Tanács kerethatározatát lehet említeni, amely bázist kívánt nyújtani bizonyos bűncselekmények büntetésének minimális szigorára vonatkozóan, megakadályozandó egy lehetséges ‘forum-shopping’ kialakulását.

1999-ben a tagállamok az Amszterdami Szerződésben határoztak a „szabadság, biztonság, és igazságosság térségének” megalapításáról. Az ennek keretében alkotott szabályozás mintegy zsinórmértékül szolgál a tagállamok büntetőpolitikájának kialakításához, de kötelező érvényű rendelkezést nem tartalmaz. Példaként említhető a tagállamok részéről tapasztalható szemléletváltás, amely a kettős inkrimináció viszszaeszesorolását jelenti a kiadatás intézményének nemzeti szabályozásakor. (vö. 2003. évi CXXX. tv., 3. § (2) bek.)

Az európai elfogatóparancs részeként megjelenő kiadatási eljárás során eltűnni látszik a saját állampolgár kiadatási tilalmának elve. Azon túlmenően, hogy a kiadatási eljárás leegyszerűsítése érdekében meg kell haladni ezt az elvet, már a problémafelvetéskor szembesülnünk kell annak alapvető hibájával. Ha elfogadjuk azt, hogy a tagállamok kölcsönösen együttműködnek, valamint állampolgáraik egyben az Európai Unió állampolgárai, akkor fel sem szabad merülnie annak kérdésnek, hogy az állampolgár – pl. határon átvelő bűncselekmények elkövetése esetén – átadható-e a másik tagállam nyomozóhatóságának. Persze rögtön felvethető, hogy egységes uniós állampolgárság nincs. Azonban a tagállamok a szabad mozgás és szabad letelepedés tekintetében éppen azt ismerik el, hogy állampolgáraik ugyanannak az Európai Uniónak a lakosai.

További jelentős változás a specialitás hiánya, amely eddig akadályozta a kiadást kérő államot az eljárás lefolytatása tekintetében. Ennek az elvnek az elvetése megnyitja az utat arra, hogy a kiadó állam döntésétől függetlenül minden bűncselekményre lefolytatható legyen az eljárás a kiadást kérő államban a terhelt vonatkozásában.

Más intézményi törekvések is ismertek. A már említett pénzügyi érdekek védelme során a legnagyobb szerephez az Unió csalás elleni hivatala, az OLAF jut. Ennek a szervezetnek az elnöke egyébként intenzíven érvelt amellett, hogy az általa vezetett intézmény egy későbbi egységes európai ügyészség bázisává váljon, konkurálva e tekintetben az EUROJUST intézményével.

Itt szeretném megjegyezni, hogy az európai ügyészség megalapításának több akadálya is van. Elsődleges probléma, hogy az úgynevezett nettó befizető tagállamok nem kívánják a közös európai ügyészség létrehozását, mondván, szerepét a már meglévő intézmények is el tudják látni. Az első látásra logikusnak tűnő érvelés hibája azonban, hogy a nemzeti nyomozóhatóságok között csak információs együttműködés

van. Álláspontom szerint a másik probléma, hogy a kormányok és parlamentek nem kívánják kiadni az állami büntetőhatalom monopolfegyverét olyan 'szupranacionális szervezetnek', amelynek maguk is alárendeltjei. Érzékelik ugyanis, hogy kultúrájukkal ellentétes intézmények is bevezetésre kerültek, gondoljunk csak a jogi személyekkel kapcsolatos büntetőjogi kérdések szabályozására. A magyar törvényhozás is szembesült ezzel a problémával, amikor megalkotta a 2001. évi CIV. törvényt, amely kínosan elkerüli a bűnfelelősség, és a büntetés természetes személy terhelte alkotott fogalmának jogi személyre való viszonyítását.

#### IV. Esetjog

Előadásom további részében szeretnék megemlíteni néhány olyan esetet, amely a szakirodalomban is feldolgozásra került, és jól érzékelteti, hogy a nemzeti büntetőjogokba a közösségi jog, és az Európai Bíróság képes beleavatkozni.

A görög kukoricacsalsási ügyként elhíresült jogesetben 1988. évben az Európai Bíróság elmarasztalta Görögországot, mivel az nem kellő hatékonysággal és büntetőjogi szigorral járt el állampolgárával szemben, amikor az a közösségi költségvetését sértette. Az eset lényege ugyanis, hogy Görögországból jugoszláv eredetű kukoricát exportáltak a tagállamokba (Belgiumba), amely után így – jelentős összegű – vámot nem fizettek a közösségi költségvetésbe. A görög nyomozóhatóságok késlekedtek eljárást indítani, illetve nem voltak elég határozottak a büntetőjogi felelősségre vonás tekintetében, hiszen a bűncselekmény nem sértette közvetlenül Görögország költségvetését, csak a közösségi költségvetést. Az Európai Bíróság ebben az esetben hangsúlyozta, hogy a tagállamoknak hatékonyan, és megfelelő szigorral kell eljárnia minden ügyben tekintet nélkül arra, hogy a sértett jogtárgy nemzeti, vagy közösségi szintű (asszimilációs elv). Gyakorlatilag ez az ügy vezetett el – az asszimilációs elvvel együtt – négy elv megfogalmazásához: az eljárásnak és a szankciónak hatékonynak, arányosnak, és visszatartónak kell lennie.

Ismert olyan eset, amikor a közösségi jog a terhelt cselekményét kivonja a nemzeti törvénykönyvben meghatározott tényállásszerű elkövetési magatartás alól. Egy svédországi ügyben Ulf Hammarsten svéd állampolgár ellen indult büntetőeljárás. A gyanúsítás szerint a terhelt kérelmezte az illetékes svéd hatóságoknál, hogy vadkendert természetesen ipari feldolgozás végett. Az engedélyt Hammarsten úr nem kapta meg, tekintettel a svéd szabályozásra, amely szerint a vadkender függetlenül annak THC tartalmától kábítószernek minősül. Hammarsten úr engedély hiányában megkezdte a vadkender termesztését, azonban csak olyan fajta tekintetében, amelynek THC tartalma 0,3% alatti volt.

A terhelti védekezés arra irányult, hogy az ismert közösségi jogi rendeletek csak 0,3% feletti THC tartalom esetén tartják megállapíthatónak a kábítószer jelleget. Tekintettel arra, hogy a rendeletek alkalmazása kötelező érvényű, az Európai Bíróság kimondta, hogy a svéd szabályozás ellentétes a közösségi joggal. Ebben az esetben egy nem büntetőjogi természetű norma átirta a tagállami nemzeti jog büntető rendelkezését, hiszen a kábítószer jellegű bűncselekmények hatálya alól kivonta azon elkövetési magatartásokat, amelyek 0,3% THC tartalom alatti anyagok termesztésére, előállítására irányulnak.

Hazai joggyakorlatunkból ismert, hogy 2004. május első napja óta – anélkül, hogy a csempészet bűncselekményének törvényi tényállása megváltozott volna – közösségi árua csempészetet elkövetni nem lehet. A Római Szerződés alapján a tagállamok között vámunió jött létre, amely kizárja a tagállamok által a másik tagállam termékére vonatkozó vám kivetését. Amennyiben a közösségi árua a vámot és vámeljárást értelmezni nem lehet, úgy a csempészet bűncselekményét sem lehet elkövetni, hiszen nincsen olyan eljárás, amely alól a vámárut elvonták volna. A Btk. 2. § visszaható hatályra vonatkozó rendelkezése alapján azokban az esetekben, amelyek a csatlakozási dátum előtti elkövetési idejű csempészeti cselekmények voltak és mai értelemben vett közösségi árua követték el, a még folyamatban lévő ügyben az eljáró hatóságnak az eljárást bűncselekmény hiányában meg kellett szüntetni. Látható, hogy önmagában a vámról vonatkozó közösségi rendelkezések kötelező érvényű alkalmazása a különös részi törvényi tényállást felülírta.

A közösségi jog kihatása nem csak a büntető anyagi jogi rendelkezések tekintetében lehetséges. Számos ügy vonatkozásában felmerült az a kérdés, hogy a szankciók alkalmazása – különös tekintettel a szabadságvesztésre és a kiutasításra – mennyiben egyeztethető össze a közösségi rendeletekkel, irányelvekkel. Egy 1977-ben tárgyalt ügyben Carmelo Angelo Bonsignore olasz állampolgárt a német hatóságok az idegenrendészeti jogszabályok alapján kiutasították Németország területéről bűncselekmény elkövetése miatt. A német hatóságok a generál prevenciós célokkal indokolták a kiutasítást eredményező döntést. Bonsignore úr kifogással élt a kiutasítással szemben, mondván, hogy egyik tagállam a másik tagállam állampolgárát csak és kizárólag generál prevenciós okból nem utasíthatja ki, mert ezzel megsérti a szabad mozgáshoz való jogot, amely egyike a négy szabadságnak. Az Európai Bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy Bonsignore úr esetében a német hatóságok a közösségi joggal ellentétes módon alkalmazták ezt a szankciót (Nem maga a szankció ellentétes a közösségi joggal).

Önmagában a kiutasítás, mint büntetés alkalmazható, de csak abban az esetben, hogy ha annak túlnyomóan speciál prevenciós célja van. Ez a szemléletmód lényegében egyezik a Magyar Köztársaság Alkotmánybíróságának azzal az érvelésével, amely a 23/1990. számú Alkotmánybírósági határozatban is megjelenik. Az abban kifejtett jogi álláspont szerint alapvető szabadságot törvényi úton lehet korlátozni, de elvonni vagy megszüntetni nem.

Az Európai Bíróság a nemzeti szankciórendszerekbe nem kíván beleavatkozni, azonban a közösségi szabadság jogokat érintő szankciók korlátozó jellegét elsődlegesen a speciál prevenciós célokra tartja fenntarthatónak. Nem kívánok kitérni azokra az esetekre, amelyek a szabadságvesztés büntetés közösségi joggal ellentétes természetére kívántak utalni (a szabadságvesztés ellentétes a szabad mozgáshoz való joggal), mert ezek olyan jogi álláspontot követtek, amelyek alappal nem voltak védhetők az Európai Bíróság előtt.

## V. Összegzés

Magyarország Európai Unióhoz történt csatlakozását követően a büntetőjogi szempontból értékelt jogforrási hierarchia annyiban alakult át, hogy a nemzetközi jogi

szinten a közösségi jog alkalmazása is szerephez jut. Anélkül tehát, hogy a tagállamok megadták volna az Európai Unió intézményei számára a büntető hatalom gyakorlásának jogát, a közösségi jog közvetlenül beavatkozik a nemzeti büntetőjogokba.

Helytelen és anakronisztikus tehát az álláspont, amely negligálni kívánja a közösségi jog jelentőségét, ismeretét a mindennapok joggyakorlatában. Látható a fenti példából is, hogy önmagában a közösségi norma büntető jellegének hiánya nem zárja ki a büntetőügyekre vonatkoztatott jelentőségét.